

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«

izhaja mesečno dvakrat, i. s. vsakega 5. in 20. v mesecu ter stane celoletno . . . K 5.— polletno . . . » 2:60 posamezna številka 30 vin.

Oficijalno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“ in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu ter v teh včlanjenih zadrug.

.....
Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene inseratom:

$\frac{1}{32}$ strani pri enkratni objavi K 1:50, pri večkratnih objavah primeren popust.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Sodna ulica 2.

I. letnik.

V Ljubljani, 5. maja 1914.

Štev. 3.

Obrtni svet c. kr. trgovskega ministrstva.

Obrtni svet je že začel v svojem drugem zasedanju poslovati. Kakor smo že povdarjali, je namen tega sveta, dajati trgovskemu ministrstvu mnenja in nasvete glede obrtnih in trgovskih zadev ter glede na to se nanašajočih zakonskih predlog in ministerijalnih naredb.

Prva seja obrtnega sveta v drugi funkcijski dobi se je vršila v soboto dne 25. aprila t. l. dopoldne v zborovalnici nižjeavstrijskega deželnega dvora na Dunaju in sicer pod predsedstvom trgovskega ministra dra. pl. Schusterja. Minister je v svojem nagovoru zagotavljal, da obrača vlada vso pozornost na razvoj obrtnega stanu. V imenu članov obrtnega sveta je odgovoril ministru poslanec Einspinner, ki je naglašal, da se je dosedaj s skupnim delovanjem zastopnikov vlade z obrtnim svetom doseglo že marsikaj koristnega in da je pričakovati, da tudi v bodočnosti ostane pri tem. Dalje je prosil ministra, da naj skliče kolikor mogoče mnogo sej obrtnega sveta. V času namreč, ko je parlament izločen, gleda obrtni in trgovski stan v Avstriji še z večjim zaupanjem na delovanje obrtnega sveta, kajti edino tu so zastopane njih koristi. Končno je prosil ministra, da naj ima pri preddelih glede trgovskih pogodb, ki jih bo treba skleniti, kolikor mogoče pred očmi tudi sodelovanje obrtnega sveta. Trgovski minister je obljubil to storiti.

Glavni namen te seje je bila volitev in konštitiranje posameznih odsekov, odnosno oddelkov. Pri tem se je odigral dogodek narodnostnega značaja. Čehi so namreč glasovali pri volitvi v prvi oddelek proti Einspinnerju za lastnega kandidata. Seveda je bil kljub temu izvoljen Einspinner. Nemci, združeni s Poljaki pa so se za to maščevali s tem, da so pri volitvi namestnika v državni železniški svet glasovali za načelnika nemške gostilničarske zveze na Češkem Fritza iz

Karlovih varov in ne, kakor je bilo prej dogovorjeno, za Čeha Šetko.

Edini zastopnik slovenskega obrtništva v tem svetu gosp. Eng. Franchetti je bil izvoljen v prvi, takozvani splošni oddelek in je porabil že to priliko, da je stavil in utemeljeval tri samostojne predloge, od katerih se eden tiče gostilničarskega, dva pa brivskega obrta.

Glede gostilničarskega obrta se glasi njegov predlog:

C. kr. trgovsko ministrstvo blagovoli čim prej natančno označiti naredbenim potom in sporazumno s c. kr. finančnim ministrom po § 16 lit. f) zakona z dne 5. svečana 1907, drž. zak. št. 26. gostilničarskemu in krčmarskemu obrtu podeljeno pravico glede oddajanja čaja in sicer v tem smislu, da je že s podelitvijo te pravice v zvezi tudi oddajanje dodatkov k čaju, kakor ruma in konjaka, bodisi že zmešanih ali ločeno serviranih itd., in da za to stranka ne potrebuje nikake pravice po § 16 lit. d) navedenega zakona.

Obrtni svet je ta predlog sprejel, odkazal ga splošnemu oddelku in določil za poročevalca g. Otmarja Penza, predsednika državne gostilničarske zveze.

Glede brivskega obrta pa se glasi prvi Franchettijev predlog:

Podpisani član obrtnega sveta naproša nujno c. kr. trgovsko ministrstvo, da uvrsti sporazumno s c. kr. ministrom za notranje zadeve brivsko in lasničarsko obrt med koncesijonirane obrti, pri tem pa obdrži že sedaj zahtevani dokaz vsposobljenosti glede samostojnega nastopa obrti in se ozira tudi na krajevno potrebo.

Tudi ta predlog je bil sprejet ter odkazan prvemu oddelku v nadaljno postopanje. Tam so določili za poročevalca predlagatelja samega.

Drugi njegov na brivski obrt nanašajoči se predlog pa se glasi:

Obrtni svet c. kr. trgovskega ministrstva blagovoli izreči, da smejo brivci izvrševati gojenje lepote, kakor gojenje obraza, rok, nog in nohtov (mani- in pedikure)

kot integrirajoči del brivskega obrta, ne da jim je za to treba podajati posebne obrtne prijave in ne da jim je za to treba biti včlanjenim pri kaki drugi zadrugi in sicer to le tedaj, dokler ta dela ne zavzemajo obsega samostojnega obrta (podobno kakor brivci prodajajo davka prosto parfume in toaletne potrebščine vsled razglasa c. kr. trgovskega ministrstva z dne 31. julija 1889 št. 13226). Obseg te pravice se razteza samo na kozmetično gojenje lepote in ne na zdravljenje.

Tudi ta predlog je bil sprejet in odkazan drugemu, takozvanemu obrtnemu oddelku.

Utemeljevanja posameznih teh predlogov si prihranimo za danes, k zadevam pa se še povrnemo, ko se bo v obrtnem svetu o njih podrobno razpravljalo.

Vzorni obrati c. kr. urada za pospeševanje obrta na Dunaju.

Prilobčuje c. kr. združni inštruktor za Kranjsko.

Srednja obrt je po svojem številu kakor po svoji gospodarski, socialni in politični vlogi v državi in v narodu jako važen faktor, vsled česar skušajo državne in avtonomne oblasti in korporacije pospešiti delazmožnost rokodelstva.

Tudi v Avstriji pospešuje državna oblast na različne načine razvoj srednje obrti, bodisi da pospešuje organizacijo obrtnišva, bodisi da skrbi za obrtno šolstvo in za pospeševanje obrti na tehničnem gospodarskem polju. C. kr. ministrstvu za javna dela je podrejen poseben izvrševalni urad za tehničnogospodarsko pospeševanje obrti, namreč c. kr. urad za pospeševanje obrti na Dunaju.

Med drugimi jako važnimi nalogami uredi in upravlja ta urad tudi takozvane vzorne obrate.

Namen teh vzornih obratov je, da si v njih rokodelski mojstri, pomaganci in pomočniki spopolnijo svojo rokodelsko tehniko in da se seznanijo z onimi trgovskimi in drugimi stanovskimi opravili, ki so za samostojno izvrševanje dotičnega rokodelstva potrebna.

Sedaj obstojajo za naslednje obrti vzorni obrati:

- 1.) za črevljarje (tečaj traja do 6 tednov),
- 2.) za krojače (do 6 tednov),
- 3.) za mizarje (do 8 tednov),
- 4.) za ključavničarje in izdelovalce orodja (do 8 tednov),
- 5.) za izdelovalce vozov (do 8 tednov),
- 6.) za tapetnike (do 7 tednov),
- 7.) za stavbne in galanterijske kleparje (do 8 tednov),
- 8.) za knjigoveze (do 6 tednov),
- 9.) za krznarje (do 6 tednov),
- 10.) za električne instalacije (do 6 tednov, za vsprejem se zahteva dveletna praktična uporaba v instalaciji električnih naprav ali v stavljenju strelvodov),

11.) za plinovodne in vodovodne instalacije (do 8 tednov, za vsprejem se zahteva 2letna praktična uporaba v plinovodni in vodovodni instalaciji),

12.) za galvanotehnike (do 6 tednov).

V posameznih vzornih obratih se prireja v letu navadno več vaj. Posamezna vaja traja kvečjem do 8 tednov in se dela ob delavnikih od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 6. popoldne. Za udeležbo pri vajah v vzornih obratih se ničesar ne plača in dobivajo udeleženci še celo brezplačno vse pisarniške in risarske potrebščine.

Ker je vožnja na Dunaj in nazaj precej draga in ker bi izdatni stroški za hrano in stanovanje na Dunaju marsikaterega obrtnika odvrnili od udeležbe pri teh vajah, daje ministrstvo za javna dela ubožnejšim rokodelcem ustanove. Te ustanove znašajo za mojstra 20 K, za pomagalca (pomočnika) 17 K na teden in se zunanjim študentom tudi povrnejo stroški za vožnjo na Dunaj in nazaj. Pri vajah za električno instalacijo in za galvanotehniko dobe tudi pomočniki po 20 K na teden.

V vzorne obrate c. kr. urada za pospeševanje obrta se sprejemajo le avstrijski državljani, ki svojo obrt v Avstriji samostojno ali kot pomaganci (pomočniki) izvršujejo in kojih prošnja za vsprejem podpirajo zavodi za pospeševanje obrti, obrtne zadruge, občine ali drugi merodajni faktorji. Ker more urad za pospeševanje obrti le omejeno število obrtnikov sprejeti v svoje vzorne obrate, je treba izbrati izmed prosilcev in sicer imajo mojstri prednost pred pomaganci (pomočniki) in člani, delovodje ali predelavci kake obrtne pridobitne in gospodarske zadruge ali drugih sličnih društev prednost pred drugimi prosilci. Obče se zahteva, da je prosilec vsaj 24 let star in da še ni prekoračil 45. leto. Poduk se pri vzornih obratih vrši v nemščini, vsled česar mora biti udeleženec vsaj toliko tega jezika zmožen, da lahko sledi poduku.

Oni rokodelci, ki so se udeležili celotnega tečaja pri takem vzornem obratu, dobe posebno potrdilo o obisku.

Kdor prosi za vsprejem k vajah in morda tudi za gori omenjeno ustanovo, mora lastnoročno pisano prošnjo nasloviti na c. kr. urad za pospeševanje obrta na Dunaju (k. k. Gewerbeförderungsamt, Wien, IX./2, Severingasse 9.) in v prošnji naslednje navesti: koliko je star, kako dolgo je mojster ali pomagalec (pomočnik), kje se nahaja najbližja železniška postaja prosilčevemu bivališču, če ima prosilec vže kako spretnost v strokovnem risanju in kje si je to spretnost pridobil (v obrtni nadaljevalni šoli, v strokovni šoli, v kakem mojstrskem tečaju, kot samouk) in v katerih delih svojega obrta se želi prosilec posebno spopolniti. Priložiti je prošnji domovinski list, odhodnico najzadnje obiskovane šole, obrtni list, ozir. pri pomagalcih (pomočnikih) potrjen prepis iz delavske knjižice o službah tekom

zadnjih treh let in končno za slučaj prošnje za ustanovo še ubožni list.

Prošnje, katerim je ubožni list priložen, so kolka proste, sicer bi se morale kolkovati s kolkom 1 K, priloge pa s kolkom 30 v.

Tiskovine za prijavo daje c. kr. urad za pospeševanje obrti na Dunaju brezplačno na razpolago.

Kako se prirejajo krajevne razstave vajenških del?

Piše c. kr. združni inštruktor za Kranjsko.

Temeljita izobrazba vajencev ni samo za nje same koristna, temveč tudi v prid vsemu obrtništvu.

Da se izobrazba vajencev dvigne na višjo stopnjo, za to je v prvi vrsti treba, da je praktični poduk vajenca pri mojstru temeljit in vsestranski in da se ta poduk spopolni s teoretičnim podukom v obrtni nadaljevalni šoli. Vendar to še ne zadostuje vedno, temveč je še želeli, da razni, obrtnikom prijazni faktorji tudi še ustanovijo in vzdržujejo vajenška zavetišča, vajenške domove in da prirejajo razstave vajenških del.

V razstavi vajenških del se razstavljajo predmeti, ki so jih izgotovili vajenci v delavnicah svojih učnih gospodarjev. Take razstave jako ugodno vplivajo na vajence, ki se trudijo, da kolikor mogoče dobro izgotovijo za razstavo namenjene predmete, in ki se pri tej priliki poglobijo v način izdelovanja, kar je tudi njihovim poznejšim delom v korist. Mojster seveda tudi gleda, da se njegov vajenec dobro uči delati v njegovi delavnici, kajti dobra vajenška dela so kolikor toliko tudi nekaka reklama za obrtnika samega in za rokodelsko delo sploh.

Če vidijo vajenci in mojstri, da se širši krogi zanimajo za razstave vajenških del in da te razstave podpirajo z denarjem, s svojim nasvetom in s svojim obiskom, potem pojmujejo veliki pomen, ki ga ima obrtni stan za državo in narod, in to spodbuja njihov stanovski ponos in njihov up, da se da z intenzivnim delom in s pridnostjo tudi pri rokodelstvu priboriti obče priznanje in spoštovanje. Pristojno ministrstvo je v raznih razpisih določilo, kako se imajo prirediti krajevne razstave vajenških del in kdaj se more pričakovati državna podpora za take prireditve.

Po teh predpisih se naj najprvo sestavi odbor za prireditve razstave. Ta odbor sestoji po možnosti iz zastopnikov obrtnih združenj, zavoda za pospeševanje obrti, trgovske in obrtne zbornice, obrtnih šol (kakor državnih obrtnih šol, državnih strokovnih šol, obrtnih nadaljevalnih šol), občinskih ali okrajnih zastopov in drugih poklicanih faktorjev ter iz združnega inštruktorja c. kr. trgovskega ministrstva.

Člani tega odbora volijo iz svoje srede predsednika, podpredsednika, poročevalca, tajnika in blagajnika.

Delovanje odborovih članov je v obče brezplačno, vendar so nagrade za večja pisarniška dela dopustne.

Spise, ki zadevajo razstavo vajenških del, sme edinole odbor za razstavo podpisati, ker sicer bi c. kr. ministrstvo za javna dela dotičnih vlog ne vpoštevalo.

Odbor za razstavo vajenških del določi, kdaj naj se priredi razstava in koliko dni naj traja. Priporočajo se meseci od februarja do oktobra, a na vsak način se mora razstava zaključiti vsaj en mesec pred otvoritvijo eventualne centralne razstave vajenških del, kamor bi se morda odposlala s prvimi darili odlikovana vajenška dela. Razstava naj traja vsaj 8 dni in se pred zatvortvijo iste ne sme noben razstavljen predmet odstraniti.

Nadalje mora odbor vse potrebno ukreniti, da se obrtniki in njihovi vajenci obvestijo o razstavi, da se poskrbijo prostori in oprava za razstavo in da se sprejemajo prijave za razstavo.

Uradno brošuro o razstavah vajenških del in pri teh razstavah potrebavane nemško-slovenske tiskovine daje brezplačno na razpolago c. kr. urad za pospeševanje obrti na Dunaju in naj se odbor za prireditve razstave tozadevno pogovori s c. kr. združnim inštruktorjem.

Prošnje za podelitev denarnih podpor mora seveda odbor pravočasno odposlati. Ako odbor želi kako državno podporo, bi moral vsaj dva mesca pred otvoritvijo razstave potom pristojne trgovske in obrtne zbornice na c. kr. ministrstvo za javna dela odposlati prošnjo za podporo in tej prošnji pridejati predpisano pravilno izpolnjeno tiskovino o načinu razstave. C. kr. ministrstvo za javna dela podpira razstave vajenških del z zneski med 80 K do 200 K, a le potem, kadar se je vsaj 30 vajencev udeležilo razstave in se končnojavno določi višina podpore in se ta podpora izplača šele po končani razstavi na podlagi poročila, ki ga naj odbor za razstavo poslužujoč se predpisane tiskovine odpošlje potom c. kr. združnega inštruktorata na ministrstvo za javna dela.

Odbor za razstavo naj pripušča k razstavi le take vajence, ki so vsaj prvo leto svoje učne dobe vže dopolnili, in izmed pomočnikov le one, ki so v letu, v katerem se razstava vrši, dokončali svojo učno dobo.

Kar se zadeva razstavnih predmetov, naj odbor na to deluje, da so ta vajenška dela tako izgotovljena, kakor se ista rabijo in navadno izvršujejo v delavnicah rokodelskih mojstrov, ter da so jim priloženi tudi od vajenca samega izgotovljene risbe, kroji in modeli. Tudi je priporočati, da vajenec priloži razstavljenemu predmetu popis o načinu in kakovosti vporabljenih sirovin in pomožnih snovi, o načinu dela, časa, v katerem se je predmet izgotovil, in o kalkulaciji glede prodajne cene in da so razstavljene tudi vporabljene

sirovine in pa posebni posamezni kosi, ki naj predočijo dotično rokodelsko delo v svojih posameznih stopnjah.

Tu bodi še omenjeno, da ni nobenih pomislekov proti razstavi pomagalskih del, ki jih vajenci izgotovijo povodom svoje pomagalske preizkušnje pod posebno strogim nadzorstvom.

Odbor naj mojstre opozori, da bodo pravočasno, vsaj dva mesca pred otvoritvijo razstave, svojo od mojstra in od vajenca podpisano izjavo doposlali.

Ker imajo le od vajencev samih brez tuje pomoči izgotovljena dela pomen za razstavo in bi drugi morda s pomočjo mojstra izvršeni predmeti le diskreditirali vso razstavo, vsled tega mora odbor vsak ne izključno od vajenca zgotovljeni predmet odkloniti, v dvomljivih slučajih pa se prepričati o vajenčevi zmožnosti in sploh po možnosti nadzorovati vajence po odbornikih, ki niso obrtniki.

Za presojo razstavnih predmetov imenuje odbor za razstavo vajenških del posebno presojevalno komisijo (nagradno razsodišče), ki se naj sestavi iz strokovnjakov, iz učiteljev obrtnih nadaljevalnih šol in drugih za ta posel posebno zmožnih oseb in ki voli iz svoje sredine načelnika. Posel članov presojevalne komisije je brezplačen in mora ta komisija svoje delo dokončati vsaj dan pred zatvoritvijo razstave, kajti ta dan se naj označijo dotični predmeti, ki jih je smatrati za izborna (I. nagrada) ali za dobra dela (II. nagrada).

Gotov denar naj se ne daje vajencem za nagrado, temveč poleg pohvalnega spričevala se priporočajo hranilne knjižice, z vlogami do 20 K in pa poučna potovanja v kako večje sosedno mesto. Odbor za razstavo bi moral skrbeti za vožnjo in prehrano odlikovanih vajencev, jim razkazovati večje gospodarske naprave in skrbeti za kako primerno zabavo.

Razstavni odbor izreka tudi vsem mojstrom, kojih vajenci so dobili nagrade, svoje priznanje in vposlje c. kr. uradu za pospeševanje obrti na Dunaju seznam onih mojstrov, katerih vajenci so bili odlikovani s I. nagrado na razstavi, kajti ta urad vpiše te mojstre v poseben imenik. Mojstri, ki so v tem imeniku vpisani, uživajo pri vsprejemu v vzorne obrate c. kr. urada za pospeševanje obrti na Dunaju prednost pred drugimi prosilci.

Želeti je, da se razstava na bolj svečan način otvori in da se pri tej priliki tudi vajenci nagovorijo, ter opozarjajo na pomen razstav vajenških del in na naloge rokodelstva. Med razstavo ali pa pri zaključku iste se priporoča kratko predavanje o obrtnem pospeševanju.

Da si občinstvo v kolikor mogoče velikem številu ogleda razstavo vajenških del, se navadno sploh ne pobira vstopnina, ali pa je ista vsaj le neznatna.

C. kr. ministrstvo za javna dela smatra za jako umestno, da se skupaj z razstavami vajenških del prirejajo tudi razstave vzornih del učencev obrtnih nadaljevalnih šol. Take skupne prireditve so tem pomembnejše, ker bodo mojstri lažje uvidevali vpliv obrtnih nadaljevalnih šol na izobrazbo vajencev in ker bodo v delavnici izvršena vajenška dela opozorili učiteljstvo na teh šolah, kako bi najuspešneje prilagodili poduk praktičnim potrebam obrtništva.

Združene razstave vajenških del in vzornih del učencev obrtnih nadaljevalnih šol imajo tem večji vspeh, čim bolj se razstavljeni vajenški in šolski deli med seboj dopolnijo.

Kadar se v deželnem glavnem mestu prireja centralna razstava na krajevnih razstavah odlikovanih vajenških del, takrat bodo morali odbori za krajevno razstavo seveda po možnosti vsa s I. in eventualno tudi z II. nagrado odlikovana vajenška dela toliko časa shraniti na kakem varnem prostoru, dokler se ta dela nimajo odposlati na centralni razstavni odbor.

Obrtno šolstvo.

Finančne težkoče pri obrtnih nadaljevalnih šolah.

Opetovano smo že pisali, kako močno ovirajo finančne težkoče razvoj obrtnih nadaljevalnih šol na Kranjskem. Že v Ljubljani gre težka, kaj šele na deželi. Da imajo cenjeni tovariši obrtniki vsaj nekoliko vpogleda v te križe in težave, prinašamo danes proračunsko poročilo ljubljanskega šolskega odbora za obrtne nadaljevalne šole, ki se glasi:

Računovodstvo je šolskemu odboru predložilo proračun za leto 1914, ki temelji na oni načelni podlagi, na kateri slone vsi njegovi predhodniki. Razlika obstoji le v tem, da se glasi to pot proračun za I. polovico leta, ne pa za celo leto. To pa v bistvu na stvari ničesar ne izpreminja, ker ima šolski odbor že dotlej glede svojih izdatkov izpolniti vse obveze, ki ga zadevajo za tekoče šolsko leto. Odkar namreč obstoje v deželi obrtne šole, se je računalo povsod po šolskem, ne pa po koledarskem letu. Vsled tega je morala zmirom in še dandanes mora mestna uprava povsod pri šolstvu predujemno nakazovati vse one svote, ki spadajo v šolsko obdobje od 1. oktobra do 31. decembra vsakega leta.

Ker je pa država zadnji čas preuredila svoje budgetarno leto, ker namreč ne računa več s koledarskim letom, marveč z dobo od 1. julija do 30. junija, je vsled tega odredila, da se imajo po novem budgetnem letu ravnati vse one korporacije, ki uživajo državne subvencije.

Vsled tega dejstva je dobil tudi šolski odbor za obrtno-nadaljevalne šole z razpisom c. kr. deželne vlade ddo. 23. novembra 1913 pod št. 32295 naročilo, naj svoj proračun najprej predloži le za I. polovico tekočega leta, zanaprej pa predlaga v soglasju z novim upravnim letom, vselej do konca oktobra dotičnega upravnega leta. Potemtakem država na podstavi sedaj predloženega proračuna šolskemu odboru ne bo dovoljevala cele tretjine proračunjene čiste potrebščine, ampak le štiri sedminke te tretjine, ker spadajo v to polovico leta le štirje meseci skupnega šolskega leta.

Toda ne glede na to bilancira šolski odbor svoj proračun, ki se nahaja v rokah odborovih članov, z nedostatom 6057 K 70 h, ki naj bi se pokrili tako, da bi prevzela mestna občina poleg 5748 K redne potrebščine še nedostatek prejšnjega leta v znesku 2222 K 70 v; država poleg redne tretjine ordinarija v znesku 7692 K še primerni znesek K 1500 kot ekstraordinarij, ostanek 2335 K bi se dal pa kot lani večinoma prištediti.

Ker pa ni misliti, da bi se dali v sedanjih razmerah ti nasveti realizirati, bi morala ves ta znesek prevzeti mestna občina, ki ga pa nikakor ne more in ne sme prevzemati. Po proračunu mestnega zaklada za leto 1914 prevzame namreč mestna uprava le oni znesek 5748 K, ki je v ta namen vsako leto v proračun postavljen. Višje ne gre in ne more iti. Država v pravkar obrazloženih razmerah kakega ekstraordinarija tudi pri teh vsotah ne bi dovoljevala.

Dežela in trgovska zbornica že leta sem tudi nista dostopni povišku svojih prispevkov in so ostale vse tozadevne prošnje brezvspešne.

Obrtno šolstvo se radi tega sedaj nahaja v kritičnem položaju in šolski odbor stoji pred alternativo: ali šole zapreti in raziti se, ali pa iz preteče krize pomagati si na ta način, da zmanjša potrebščino in reducira izkazani primanjkljaj na minimum.

To se da pa le doseči, če se znižajo nagrade za pouk in vodstvo in če se zmanjšajo postavke za nabavo učil. Šole so po izjavi g. c. kr. šolskega nadzornika z učili dobro preskrbljene, da prav lahko za nekaj časa pogrešajo večje nove nabave in si pomagajo le z manjšimi neizogibnimi potrebščinami.

Kriza ne bo dolgotrajna, ker se odboru obeta morebiti že na bodočo jesen transakcija v obrtnem šolstvu, po kateri prevzame država višje letnike mehansko tehniške in stavbne šole in bo treba konsolidirati ostanke teh šol v novo celoto. Ostal bo odboru manjši delokrog in ž njim tudi manjši izdatki.

Na podlagi teh premis je sestavilo računovodstvo nov proračun, ki računa pri nagradah za pouk in vodstvo z 80% dosedanjih plač, pri učilih s 60%, pri drugih potrebščinah s 50% in ki izkazuje 19815 K 70 v pri

izdatkih in 17412 K pri dohodkih, ki torej računa z nedostatom 2403 K 70 v.

Predlaga se, da šolski odbor skleni:

1. Proračun v tej obliki in sestavi se odobri.

2. C. kr. deželno vlado je naprositi, naj prevzame poleg celotnega tretjinskega zneska v višini 5862 K še pokritje primanjkljaja v znesku 2403 K 70 v kot ekstraordinarij, kar bi bilo v posebni prošnji z ozirom izjemne razmere utemeljiti.

Mestna občina, deželni odbor in trgovska zbornica naj pa prevzemo tudi to pot svoje dosedanje prispevke.

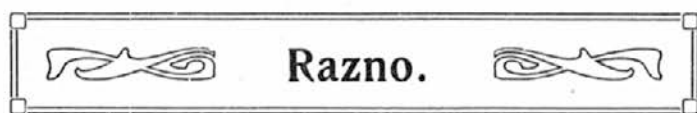
Obrtno združništvo.

Zadruga tapetnikov, sedlarjev in jermenarjev za ljubljanski sodni okraj se po dolgih pripravljalnih delih in kljub precejšnemu ter mnogostranskemu nasprotovanju končno vendarle ustanovi. V nedeljo dne 26. aprila t. l. dopoldne se je namreč vršil v salonu restavracije Mrak v Ljubljani v ta namen ustanovni sestanek, katerega je sklical g. Josip Sluga. Njegovemu vabilu se je odzvalo precej upravičencev, kakor je sploh od 44 se jih izreklo 25 za ustanovitev take zadruge, dočim so bili ostali proti ali pa sploh niso podali nikake izjave. Pri tej priliki je najprej združni inštruktor g. Steska obširno pojasnjeval pomen obrtnih zadrug v splošnem in zlasti pomen nameravane zadruge, na kar so se navzoči z vsemi proti enemu glasu izrekli za ustanovitev. Sestava pravil (na podlagi vzornih pravil) se je določila v glavnem sledeče: Zadruga obsega okoliš ljubljanskega okrajnega sodišča. Sedež jej je v Ljubljani. Za tapetniške vajence se določi splošno 3letna učna doba, za sedlarske pa v mestu s 3, na deželi s 3 in pol leti. Vpisnina za vajence in člane znaša 5, K oprostnina vajencev tudi 5 K. Mojster, ki ne dela s pomočniki, ima lahko dva vajenca in za vsakega pomočnika po enega vajenca. Občni zbor je sklepčen pri navzočnosti ene četrtine članov. Zdržna doklada se pobira enakomerno po glavah. Odborniki so 4 in 2 namestnika, ustanovita se pa posebna strokovna odseka za tapetnike na eni in za sedlarje ter jermenarje na drugi strani. V pripravljalni odbor so se izvolili nato soglasno gg. Ivan Černe, Ivan Lovšin, Josip Sluga in Leopold Šega. Ko je končno pozdravil še v imenu „Zveze kranjskih obrtnih zadrug“ navzoče g. Mencinger, jim častital na storjenem sklepu in jim želel mnogo uspehov, je sklicatelj g. Sluga zaključil z običajno zahvalo ta sestanek, ki pomenja zgodovinski dan za tapetnike, sedlarje in jermenarje v Ljubljani in okolici.

Deželna zadruga tesarjev na Kranjskem je deficitivno pokopana in nje ustanovitev nemogoča. Trgovsko ministrstvo se je namreč vsled raznih pritožb

izreklo proti ustanovitvi, v prvi vrsti radi tega, ker se je več kakor polovico tesarjev, sedaj pripadajočih rokodelski zadrugi v Kranju izreklo proti ustanovitvi deželne zadruge tesarjev, češ da za nje že zadošča, ako so člani prej navedene zadruge. Kranjski tesarji se imajo torej zahvaliti v prvi vrsti svojim stanovskim tovarišem v okolišu kranjskega sodišča, da ne bodo združeni v skupno strokovno zadrugo.

Občni zbor „Deželne zadruge brivcev na Kranjskem“ se vrši v četrtek dne 28. majnika popoldne v Ljubljani. Ker so na dnevnem redu zelo važne zadeve, opozarjamo že danes vse člane na ta občni zbor s pripombo, da objavimo natančni dnevni red prihodnjič, in s pozivom, da naj se občnega zbora udeleže po možnosti vsi člani.

Slovenskim obrtnikom kot staršem v predvarek.

Ljubljanski dnevnik „Slovenec“ je prinesel pod naslovom „Za pridne slovenske fante“ sledeče poročilo: Kranjci skoraj nič ne poznajo mornariške strojne šole (k. u. k. Marinemaschinenschule) v Pulju. To pohaja morebiti od tega, ker jo zamenjavajo najbrž s „Schiffsjungenschule“ v Šibeniku. Mornariška strojna šola je pa čisto nekaj drugega. Deli se v šolo za „Maschinen- und Elektro junge“ in v tečaj za „Maschinen- und Elektro schüler“. V obeh se gojenci izučijo tako, da postanejo, potem ko dosežejo podčastniško in štabno podčastniško šaržo, tehničnoobratni uradniki („Maschinenbetriebsleiter“, „Elektrobetriebsleiter“) do VII. (polkovniški čin) in celo do VI. činovnega razreda. Pogoji za sprejem v prvo šolo je doseženo 14. in ne prekoračeno 16. leto starosti, absolvirana ljudska šola, dobro spričevalo in posebno dobro нравnostno spričevalo; kdor ima nezadostno ali slab red v нравnosti, se brezpogojno odkloni. Želi se posebno dober red v računstvu. Tako hrana kakor obleka in šolske potrebščine so popolnoma zastopane. Šola je izborna, učiteljske moči prvovrstne, disciplina stroga, a zelo dobrohotna. Ker je fantov na izbiro, se samo pridni sprejemajo; kako lepa priložnost osigurati za celo življenje marljive in dobre dečke revnejših staršev in posebno sirote! Fantje, ki žele v „Maschinenjungen“-šolo, ne rabijo nobene predizobrazbe v strojstvu. Tuđi zaradi nemščine ni treba nobenih skrbi; te se bodo v strojni šoli popolnoma naučili, ne da bi imeli kaj težav ali sitnosti, če je izpočetka še ne znajo ali ne dobro. — Tisti fantje pa, ki so že 17. leto dovršili, prosijo lahko za sprejem kot „Maschinenschüler“; pogoji so isti, razen, da morajo brezpogojno biti izučeni v ključavnničarski obrti (mehaniki, ključavnničarji, kovači, kovinski delavci, kotlarji, elektrotehniki

itd.; učno pismo!) Tu bi se izvrstno podali pridni absolventje državne obrtne šole. V Pulju se te vrste prosilci podvržejo sprejemnemu izpitu, ki se raztega na pisanje, branje in štiri temeljne računске operacije s celimi ter decimalnimi števili ter navadnimi ulomki. Praktična skušnja se vrši v delavnici. Učna doba traja pol leta in se vštete v štiriletno mornariško vojaško službo. Po tej dobi, ki se navadno konča s službo „maata“, je fant prost ali pa lahko služi dalje in more doseči, kakor že omenjeno, tehniško uradno službo. Če odide od mornarice, pa ima za seboj izborno šolo in strokovno izobrazbo in tako ni pri vojaščini nič izgubil, ampak veliko pridobil. In ravno takih strokovno izobraženih strojnih moči v naši domovini tako rabimo! — Prošnje za sprejem kot „Maschinen- und Elektro junge“ je poslati potom najbližjega poveljstva dopolnilnega okraja (Ergänzungsbezirkskommando) pristaniškemu admiralatu (k. u. k. Hafenamiralat) z natančno navedbo kraja, ulice in hišne številke, kjer prosilec stanuje, najkasneje do konca maja. Prošnja se ne kolekuje. Učni tečaj se prične vsako leto 15. septembra. Prošnji je priložiti: a) krstni, ozir. rojstni list, b) domovnico, c) zdravniško izpričevalo aktivnega mornariškega ali vojaškega zdravnika v smislu tozadevnih predpisov c. in kr. vojne mornarice; važnost se polaga posebno na dober vid in zmožnost za razločevanje barv; očala so zabranjena; kdor ne razločuje barv (Farbenblindheit), se brezpogojno odkloni. Ako ima kdo kak zob votel, si ga mora dati na lastne stroške pred vstopom v zavod plombirati; dalje je priložiti d) нравnostno izpričevalo, izdano od polit. ali policijske oblasti dom. občine, ako je bil pa prosilec že nad šest mesecev od doma odsoten, pa od oblasti dotične občine, kjer sedaj stanuje; e) revers, s katerim se prosilec zaveže, da bo v smislu § 9. vojaškega zakona za vsako leto, katero bo prebil v šoli, odslužil v aktivni službi po eno leto nad štiriletno službeno dobo, to je da bo služil dalje toliko let, kolikor let bo prebil v šoli; ta revers je kolekovati z 1 K in ga mora razen prosilca podpisati tudi njegov oče, oziroma varuh ter dve priči; vrhu tega mora biti revers previden s potrdilom politične oziroma varuške oblasti; f) zadnje šolsko izpričevalo z redi o napredku; g) izkaz o poslu, s katerim se je prosilec pečal, odkar je izstopil iz šole. — Sprejemajo se izključno le gojenci za prvi letnik. Prosilci, ki bi jih izpraševalna komisija v Pulju zavrnila kot nesposobne ali ki bi vzprejemne skušnje ne prestali, se nemudoma pošljejo nazaj staršem ali varuhom. Stroške za vožnjo tje in nazaj plača mornarični erar. Prošnje za vzprejem kot „Maschinen- und Elektro schüler“ je vpslati c. in kr. poveljstvu mornarskega zbora (k. u. k. Matrosenkorpskomando) v Pulju najkasneje do konca avgusta. Lastnoročno pisanim prošnjam, ki so koleka proste, je priložiti: Nравnostno

izpričevalo, veljaven vstopni list (za prostovoljen vstop v c. in kr. vojno mornarico), dovoljenje očetovo ali varuhovo za prostovoljni s potrdilom politične oblasti šolska izpričevala in eventuelno izučno pismo. Marsikateri obrtnik danes ne ve, kako bi preskrbel svoje dečke; tukaj se po našem mnenju nudi za marsikateriga prav ugodna prilika.

Davka prosti bencin v obrtne namene. Da je postopanje glede rešitev prošelj za prvo dovoljenje glede dobave davka prostega bencina v obrtne namene ali motorni obrat enostavnejše, naj se postopa v bodoče sledeče: 1. Prosilec dobi pri pristojnem finančnem oblastvu prve stopinje tri vzorce prošelj proti vpošiljatvi šestih vinarjev v znamkah. Pri tem mora navesti, ali rabi bencin v industrijske namene ali za motorni obrat. 2. Vse tri vzorce je treba natančno izpolniti in zopet doposlati finančni oblasti prve stopinje. Industriji, trgovci in obrtniki pa pošljejo lahko izpolnjene prošnje tudi pristojni trgovski in obrtniški zbornici, vsled česar postane postopanje še enostavnejše. Še enkrat povdarjamo, da so to postopanje in dobljene tiskovine določene edinole za vloge glede prvega dovoljenja, ne pa tudi glede dovoljenja za zvišano dobavljanje bencina, spremembe dobavitelja itd.

Razstavo vajenskih del priredi v letu 1914 za druga obrtnikov v Postojni in obrtna zadruga v Kočevju. Želeti bi bilo, da bi se tudi druge obrtne zadruge poprijele tega dela in prirejale razstave vajenskih del, ki so posebno važne za izobrazbo obrtnega naraščaja.

Rokodelčeva žena knjigovodkinja svojega moža. Na Angleškem so vpeljali novost, ki vzbuja mnogo pozornosti in od katere pričakujejo mnogo dobrega. V mnogih angleških mestih so namreč vpeljali kurze, s katerimi naj bi bila dana ženam rokodelcev možnost, da se izvezbajo za knjigovodkinje in da tako pridobljeno spretnost vporabljajo v dobro svojih mož. S to novostjo bodi dana rokodelcem prilika, da povzdignejo svojo obrt. Obenem naj bi se s tem zboljšal položaj rokodelcev. Žene rokodelcev so namreč bile prej večinoma delavke, ki o trgovskem poslovanju niso imele niti najmanjšega pojma. Ker domača dela pri ženah rokodelcev navadno ne zahtevajo mnogo časa, zlasti tedaj ne, ako družina ni številna, so prišli na Angleškem na idejo, na ta način izučiti rokodelčevo ženo za pomočnico njenega moža. Taki brezplačni večerni kurzi so se vpeljali povsod tam, kjer je dosti rokodelcev in kjer pričakujejo tudi primerno udeležbo s strani žen. Kurzi se vrše samo v večernih urah in trajajo devet mesecev. Pričakujejo, da jih v tem času izvezbajo zadostno, kajti redno knjigovodstvo, pravilno vknjiževanje dohodkov in izdatkov, prejetih sirovin in odposlanih del je kakor nalašč zato poklicano, da povzdigne rokodelski stan. Tudi se nadejajo, da se s tem doseže boljše družinsko življenje v rokodelskih rodbinah. Ravno

nevednost žene o moževem denarnem stanju je mnogokrat povod hudim skrbem radi prehrane in s temi združenim preprirom. — Kaj takega bi bilo tudi pri nas, seveda nanašajoč se na naše razmere, prav umestno, zlasti sedaj, ko je po zakonu določen vpogled v knjige. Zato bi merodajnim krogom priporočali prav toplo, da bi tej ideji posvečali vso svojo pozornost.

Skupščina Zveze hrvatskih obrtnikov v Zemunu. Zveza hrvatskih obrtnikov je imela na Veliki pondeljek v Zemunu svojo šesto letno skupščino, katere se je udeležilo 336 delegatov in mnogo drugih. Prišla je tudi deputacija iz Belgrada, zastopniki mesta in obrtne in trgovinske zbornice. Iz poročila tajnika Čupaka razvidimo, da je imela Zveza koncem 1913. l. 3450 članov, za 663 članov več, nego v prejšnjem letu. Zveznih organizacij je bilo koncem preteklega leta 790. Zanimivo je tudi sledeče dejstvo: Skozi celih 24 let, t. j. od l. 1884. do l. 1908. se je priredil samo en obrtni sestanek. Odkar pa obstoji Zveza, torej v preteklih petih letih se je vršilo šest deželnih skupščin in okoli 1200 skupnih sestankov. Priredilo se je 28 vajenskih razstav, 32 obrtno-strokovnih tečajev in okoli 200 poučnih predavanj. „Obrtnički Vijesnik“ se tiska v 4900 iztisih. — Prihodnja skupščina se bo vršila na Sušaku.

Srbski trgovski muzeji v Avstro-Ogrski. Srbska vlada namerava ustanoviti po vzorcu Ogrskega trgovskega muzeja stalne trgovske muzeje v naši monarhiji. Taki muzeji naj bi se ustanovili v onih naših mestih, ki pridejo v poštev s štališča srbske trgovine kot večji trgovski trgi. Tudi se ustanovi na Dunaju srbski generalni konzulat, v Pragi in Trstu pa konzulat.

Pomanjkanje obrtnih vajencev na Dunaju. Na Dunaju primanjkuje obrtnih vajencev. Vsled tega je sklenila dunajska vajenska oskrbovalna komisija v svoji zadnji seji sledeča načela glede izvedbe posredovanja učnih mest: 1. Učiteljstvu dunajskih ljudskih in meščanskih šol se priporoča, da opozarjajo učence zadnji dve leti na resnost izbere poklica in na pomen obrtnega stanu sploh ter posameznih obrtnih panog. Dalje naj bi se sprejelo v čitanke čtivo, ki je sposobno, zvišati ugled obrtnega stanu in vzbuditi zanimanje za obrt. 2. Učencem in učenkam ljudskih in meščanskih šol na Dunaju se bodo razdeljevale v januarju in februarju zadnjega šolskega leta knjižice o izberi poklica. 3. Mesec dni pred izstopom vsakega učenca ali vsake učenke se jim izroči „priglasnica“ za vajence ali vajenke s pripombo, da naj se poslužujejo pri iskanju učnega mesta mestne posredovalnice za delo. Učiteljstvo se naproša, da na teh priglasnicah napravi opazke glede sposobnosti učenca za to ali ono stroko in da dopošlje izkaz izstopivših učencev vajenski oskrbovalni komisiji. 4. Učenci, ki se radi ubožnosti hočejo posvetiti poklicu, za katerega ni treba učne dobe, naj učiteljstvo opozarja na nevarnosti teh poklicev, obenem pa tudi na to, da

dobe lahko učna mesta s podporami. — Prinašamo suhoparno poročilo s pripombo, da bi marsikje pri nas tudi kazalo poskusiti s podobnim postopanjem.

Svarilo pred sleparskimi razstavami. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vnovič na to, da naj se vsakdo, predno se udeleži kake tu- ali inozemske razstave, prej informira pri zbornici o zanesljivosti in realnosti podjetja. Številni, večjideli na Dunaju nastanjeni agenti se neprestano trudijo posebno male obrtnike pridobiti na inozemske zakotne razstave, ki nimajo zanje absolutno nobene vrednosti. Razstavljalcem se navadno predloži tiskana pogodba v podpis, v kateri se morajo zavezati, ob sprejetju kake odlike (zlate kolajne, častne diplome, častnega križa itd.) plačati večjidel prav visoko pavšalno vsoto. Ker se ta „odlika“ prizna tudi v takih primerih, v katerih se namenoma razstavi manj vredno blago, nastopi vedno plačilna obveznost. Ta odlikovanja zakotnih razstav so popolnoma brez vrednosti.

Čuden poklic — „venbacitelj“. Pretečene dni se je pečalo berolinsko trgovsko sodišče s čudnim vprašanjem. Pred tem sodiščem je tožil tožitelj, čigar poklic je bil „venbacitelj“ v neki berolinski kavarni. Tožil je lastnika kavarne. Tožiteljeva služba je bila ta, da je od 1/2.6. zjutraj do 12. opoldne popival v kavarni iz gosti in pijane potem postavljaj na zrak. To „službo“ za katero je dobival razven proste prehrane in pijače še 200 mark, je smatral „venbacitelj“ za trgovsko poslovanje in je vsled tega tožil kot „trgovski uslužbenec“ pred trgovskim sodiščem. Sodišče pa je tožbo zavrnilo, češ da ni za njo pristojno, ker je tožitelj obrtni pomočnik. — No, lepe obrti imajo v Berlinu!

Lepa dedščina. Pred upravnim sodiščem se je vršila razprava, katere predmet je bilo podedovanje davčne kazni od očeta na sinove. Od finančne direkcije v Tropavi sta bila namreč presenečena dva sinova, da morata kot dediča zamrlega očeta plačati tudi njegovo — davčno kazen v malenkostnem znesku 21.410 K. Ako tega ne plačata v 14 dneh, se jih bo rubilo, tako se je glasilo obvestilo. V tem slučaju pa se je zgodilo, da je oče, kateremu se je predpisala ta kazen radi prikrivanja davkov in ki se je radi tega pritožil na upravno sodišče, umrl dva dni prej, predno se mu je skušala dostaviti končna rzsodba upravnega sodišča. Vsled tega sta se pritožila tudi sinova na upravno sodišče, češ da kazenska rzsodba proti njih očetu vsled njegove smrti ni mogla postati pravomočna in da radi tega tudi dediči niso dolžni plačati te kazni. Upravno sodišče pa je pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno. V tej rzsodbi se ugotavlja načelo, da je smatrati odločbo finančne direkcije za pravomočno, ker jo je kaznovani še doživel in zato so tudi dediči za to davčno kazen odgovorni ter jo morajo plačati. — Marsikdo bi se lepo zahvalil za tako dedščino.

Odločbe obrtnih sodišč.

Št. 4. Če delodajalec ne pusti, da pomočnik streže gostom, ki dajejo napitnino, se brani s tem dati pomočniku zaslužek. — »Zaslužek« obsega tudi običajno dane napitnine. (Obrtno sodišče v Mor. Ostrovici od 28. junija 1910, Cr. II. 1026/10).

Toženec je bil kot brivski pomočnik v službi pri tožniku proti mesečni mezdi 20 K ter prostemu stanovanju in hrani. Napitnin je dobil tedensko 14 do 16 K. Dne 14. junija je gospodar (tožnik) odpovedal pomočniku službo v zmislu pogodbe 14 dnevno, dne 18. junija pa je pomočnik predčasno izstopil.

Tožnik trdi, da ima ob nedeljah najboljši zaslužek in da je v nedeljo (19. junija) zaradi toženčevega izstopa iz službe 10 K manj zaslužil, ker je mnogo ljudi, ki niso hoteli čakati, odšlo; zato zahteva znesek 10 K s tožbo od pomočnika.

Toženec je utemeljeval svoj takojšnji izstop s tem, da mu tožnik ni pustil med odpovedno dobo streči boljšim obiskovalcem, ki so dajali napitnine, in da je moral streči le takim, ki ne dajo nič ali le manjšo napitnino. Zgolj od mezde pa ne more živeti.

Tožnik je priznal, da je odvezel tožencu boljše obiskovalce, to pa zaradi tega, ker se je bal, da bi toženec dobro ne postregel.

Tožbeni zahtevek je bil zavrnjen.

Razlogi: Če se primerja mesečna mezda toženčeva v znesku 20 K z dohodki iz napitnin v enem mescu v povprečni visokosti 56 do 64 K, se izkaže, da so bile napitnine, upoštevajoč celo prosto hrano in stanovanje, pravo za pravo glavni dohodek tožencev.

S tem pa, da je tožnik kakor sam priznava, odvezel tožencu med odpovedno dobo boljše obiskovalce svoje brivnice in mu tako onemogočil zaslužiti napitnine, se je branil dati pomočniku zaslužek, kajti običajne napitnine so del zaslužka. Toženec je bil torej upravičen, takoj izstopiti (§ 82 a lit. e obrtnega reda).

Bojazen pa, da bi utegnil toženec s slabo postrežbo med odpovedne dobo odvrčati goste od obiska tožnikove brivnice, ni zakonit vzrok, da je tožnik prikrjal toženca pri dohodkih, ne glede na to, da je bila solidna postrežba v lastnem interesu pomočnikovem. —

Ker toženčev predčasni izstop iz službe ni bil protizakonit, moral se je tožbeni zahtevek zavrniti. —

Častite naročnike in bralce prosimo, naj se ozirajo pri nakupu svojih potrebščin na oglase v našem listu. »Obrtni Vestnik« mora postati ognjišče organizacije slovenskih obrtnikov, zato se ravnajte po geslu »Svoji k svojim!«

Vprašalnica.

V vprašalnici dajemo brezplačno točne odgovore na vsa došla vprašanja, ki se tičejo obrtnega stanu. Kdor hoče imeti takojšni pisмени odgovor, ker radi nujnosti ne more čakati na javni odgovor v listu, naj v ta namen priloži vprašanju znamke za odgovor.

Vprašanje št. 4. Na shodu kranjskih mesarjev se je trdilo, da vsled zakonitih predpisov sme živinorejec klati doma živino in razprodati meso le takrat, ako s cenilci dokaže, da mu je mesar ponujal za živinče samo dve tretjini cenilne vrednosti. Drugače je kaznovan. Meni se je pa s strani obrtne oblasti povedalo, da ta trditev ne odgovarja današnjim zakonitim predpisom. Prosim pojasnila, katera trditev je prava?

Odgovor: Trditev glede takozvanega prisilnega klanja, t. j. da se je smelo klati živino samo v slučaju prenizke ponudbe, se nanaša samo na čas pred 21. decembrom 1908, katerega dne je izšel v tem oziru nov razpis trgovskega ministrstva. Ta natančno označuje, kedaj in koliko smejo kmetovalci sami klati. Vsebina razpisa je razvidna iz na shodu mesarjev sprejete in tudi v našem listu objavljene resolucije. Vsled tega se Vas je pri obrtni oblasti pravilno informiralo in bi torej s pretiranimi ovadbami ničesar ne dosegli, vsaj toliko časa ne, dokler je še v veljavi navedeni ministrski razpis.

Vprašanje št. 5. Koliko časa traja učna doba pri vajencu, ki se istočasno izobrazuje v dveh obrtjih, n. pr. v ključavničarstvu in vodovodni inštalaciji?

Odgovor: Obrtniki, ki izvršujejo istočasno več obrtov in vporablajo istočasno vajence v vseh teh obrtjih, so tudi dolžni, da vpišejo vajence pri vseh zadržanih, ki pridejo v poštev, in skrbeti zato, da se vajenci tudi oproste. Seveda mora tak mojster tudi izkazati dokaz vsposobljenosti za vse obrti, ki jih istočasno izvršuje, ter mora tudi vporabljati svoje vajence pri vseh teh obrtjih. V vprašanem slučaju se učna doba ne da določiti na ta način, da bi se vporabljal morda vajenec najprej tri leta pri ključavničarstvu in potem še dve leti pri vodovodni inštalaciji, nasprotno, za oba obrta skupaj velja enotna učna doba, ki se ne da raztegniti nad štiri leta.

Vprašanje št. 6. Imam pomočnika, s katerim sva se domenila, da je službeno razmerje neodpovedljivo do 1. januarja 1915. Sedaj mi je pa kar nenadoma odpovedal na 14 dni, češ da je dobil drugod drugo mesto z boljšo plačo in da ga to upravičuje glede prezgodnje odpovedi. Ali ga kljub temu lahko prisilim, da mora ostati pri meni do prej navedenega dne?

Odgovor: Da, k temu ga lahko prisilite in če drugače ne, s sodiščem. Sodno je namreč že ugotovljeno, da sklenjeni dogovor glede izključitve odpovedi ni prav nič tangiran, ako dobi delavec pozneje boljše mesto z boljšo plačo. Ali Vam bo pa praktično to kaj

koristilo, je drugo vprašanje. Saj vendar veste, kako je, ako delavec ne mara ostati pri gospodarju.

Vprašanje št. 7. Pogorela mi je delavnica. Moji delavci zahtevajo mezdo za 14 dni, ker smo imeli domeni 14 dnevno odpoved. Zdi se mi pa to krivično. Prosim dobrega poduka.

Odgovor: Žalibog Vam ne moremo dati razveljavljivega odgovora. Iz več razsodb namreč izhaja, da mezdni zahtevki delavca, tudi za odpovedno dobo ne, niso prav nič s tem prikrajšani, če je uničil delavnico ogenj. Vsled tega se morate pri vsej svoji nesreči ukloiniti zahtevi delavcev, ker si drugače lahko nakopljete še nadaljne nepotrebne troške.

Cenjene zadruge se tem potom obvešča, da je po naročilu gospoda zadržnega instruktora založila podpisana deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani vse potrebne tiskovine za iztrjevanje zaostale zadržne sprejemnine in zadržne doklade, ki jih je sestavil gospode zadržni instruktor za vporabo c. kr. okrajnih sodnij.

Omenjene tiskovine so vsaki obrtni zadrugi neobhodno potrebne, ker se z njimi vloži pravilno sestavljeno tožbo na c. kr. okrajno sodišče in ker se s pisanjem prihrani mnogo časa.

Cenjena zadruga si lahko naroči poljubno število teh tiskovin pri podpisani zvezi po sledeči ceni: opomin članov za plačilo zaostalih prispevkov 10 komadov 20 v., 100 komadov 1 K 90 v., vloge na sodišče za iztirjanje prispevkov 10 komadov 24 v., 100 komadov 2 K 40 v., izvleček plačila kot priloga sodišču 10 komadov 16 v., 100 komadov 1 K 60 v. Poština se računa posebej.

O tem se cenjene zadruge obvešča z željo, da se priloženih tiskovin odslej naprej po dani potrebi poslužujejo. Načelstvo deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani.

Posredovalnica.

Naša posredovalnica je namenjena posredovanju med obrtniki, zlasti pa posredovanju služb. Pri posredovalnici se računa tako za delodajalca kakor delojemalca beseda po 5 vinarjev, najmanj pa 50 vinarjev, tudi če ima oglas manj nego 10 besedi.

Pristojbina naj se nakazuje naprej in sicer v poštnih znamkah.

Trije vajenci se sprejmejo za brivsko obrt. Kje, pove Deželna zveza brivcev v Ljubljani.

Išče se vajenca za krznarsko obrt. Ponudbe je nasloviti na Deželno zvezo kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani.

Išče se krepak vajenec za kamnoseško obrt. Učna doba: 4 leta z vso priskrbo; ali 3 leta če si obleko napravi vajenec sam. Ponudbe je nasloviti na Lorenc Šušteršiča, kamnosek, Vič šte. 10.

Dober krojaški in mizarski mojster se iščeta v večjem trgu na Spodnjem Štajerskem. Dober obstoj zasiguran. Pojasnila daje upravništvo. Za odgovor priložiti znamko.

Mladega krojaškega pomočnika sprejme Vekoslav Jesenšek, krojač, Zagorje ob Savi.

Filip Pristou

Špecialni ateljé za slikanje
napisov na steklo, kovine,
les, zid, platno itd.

Ljubljana, Hotel „Malič“
nasproti glavne pošte.

Priporoča se
brivnica

E. Franchetti Ljubljana,
Sodna ul. 2.

Trgovina z usnjem na debelo in drobno
K. A. Kregar, Ljubljana Sv. Petra cesta št. 21—23.
Telefon 96.

Priporoča svojo največjo zalogo raznovrstnega
tu- in inozemskega usnja, dalje vseh vrst **podplatov**
(Vache-Croupon) najboljših znamk. Velika izber gornjih delov
za čevlje iz čohovine, teletine gladke, boks goveje, boks te-
letine in ševro. Največja zaloga raznovrstnih kopitov v vseh
modernih oblikah. Bogata izber vseh v čevljarsko stroko spadajočih potreb.

2 K in več na dan

lahko zasluži doma v sobi **vsakdo**, kdor si naroči
stroj za pletenje nogavic, rokavic, jopičev itd. Poduk,
ki traja **le nekaj dni**, je brezplačen. Za **trajni**
zaslužek jamčim vsakemu naročniku.

Franc Kos, Ljubljana Sodna ulica.

Fotografični ateljer

VIKTOR

v Ljubljani Bethovnova ulica št. 7, poleg
„Krajske hranilnice“.

se priporoča za izvršitev
modernih portretov.

Umetni zobje

Brez ruvanja zobnih korenin
se ustavljajo ameriški
umetni zobje, posamezno ali
cela zobovja, izvzemši ne-
delje in praznike vsak dan
od 8. ure zjutraj do 6. ure
zvečer v konces. zobarskem
ateljeju

O. Seydl, Ljubljana,
Stritarjeva ulica 7.

Priznani krojaški salon za gospode

Ivana Magdiča v Ljubljani

Dunajska c. 20, nasproti kavarne Evropa

se priporoča

za izdelovanje oblek.

Zaloga angleškega blaga.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica.

Denarnega prometa koncem

leta 1913 K 700,000 000.—

Vlog „ 43,500.000.—

Rezervnega zaklada „ 1,330.000.—

Sprejema hran. vloge vsak delavnik in jih obravnjuje po

 4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod
kontrolo **c. kr. deželne vlade.**

Za varčevanje
ima vpeljane

domače hranilnike,

za podpiranje obrt-
nikov in trgovcev pa

Kreditno društvo.

Instalater **Fr. Sax**

konces. elektrotehnik,

Ljubljana, Rimska cesta 19.

se priporoča kot **specijalist**
vsakovrstnih električnih naprav.

Sprejema tudi naročila na deželo.

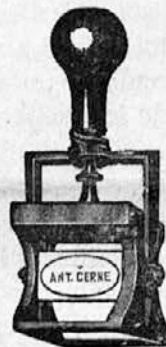
Štampilije

vseh vrst za
urade, obrtnike,
zadruge itd.

Anton Černe

graver
in izdelovatelj
kavčukovih
štampilij

Ljubljana,
Šelenburgova ul. 1.
Ceniki franko!

Pivovarna GÖSS

priporoča svoje priznane
priljubljene izdelke

marčna, cesarska, vlešana,
eksporna in bavarska piva

v sodčih in steklenicah.

Zastopnik: FR. SITAR v Sp. Šiški.

Vinska trgovina

Peter Stepič, Šiška 256

priporoča svojo veliko zalogo zajam-
čeno **naravnih vin** iz dolenj-
skih, goriških, istrskih in stajerskih
vinskih gorc.

Odda se v najem

pekarija

v prometnem kraju brez
konkurence. — Ponudbe:
g. Dominik Bezenšek, trgovec,
Frankolovo (Štajersko).

 Pri nizki ceni!

Največja izbira in najsolidnejša postrežba za šivilje in krojače

Ignacij Žargi, Ljubljana

Sv. Petra cesta 5. trgovina raznega modnega
blaga, perila, kravata i. t. d.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem,
prioritet, komunalnih obligacij,
srečk, delnic, valut, novcev in
deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Delniška glavica K 8,000.000.—. Rezervni zaklad K 1,000.000.—.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vredn. papirje in vnovčuje zapale kupone.
Daje predjume na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške žentilnske kavčije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Podružnice v Celovcu, Trstu, Sara-
jevu, Spiljetu, Gorici in Celju.

Denarne vloge sprejema
v tekočem računu ali na vložne knjižice
proti ugodnim obrestim. Vloženi denar
obrestuje od dne vloge do dne vzdiga s

4 1/2 % čistih.

Promet s čeki in nakaznicami.